

VVE-RAPPORT

RAPPORT VAN HET ONDERZOEK IN HET KADER VAN DE VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE

PEUTERSPEELZAAL D'ONDERSTEEN BASISSCHOOL PCBS DE LOOPPLANK

Locatie(s)	:psz d'Ondersteen :pcbs De Loopplank
Brinnr.	:07XN
Plaats	:9697 RZ Blijham (Bellingwedde)
Onderzoeksnummer	:15428 + 15427
Datum onderzoek	:19 september 2011
Datum vaststelling rapport	:14 december 2011

1. INLEIDING

Dit rapport is het verslag van een onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE). VVE is bedoeld voor jonge kinderen die onvoldoende zijn toegerust voor een soepele instroom in groep 3 van het basisonderwijs, waardoor ze grote kans lopen om achterop te raken.

In dit rapport worden de volgende onderwerpen besproken:

- De voorwaarden van VVE
- De ouders
- De kwaliteit van de educatie
  - Het VVE-programma, zoals dat wordt aangeboden
  - Het pedagogisch klimaat
  - Het educatief handelen
- De ontwikkeling, zorg en begeleiding
- De kwaliteitszorg
- De doorgaande lijn tussen de voor- en vroegschool
- De resultaten van VVE

Elk van de VVE-kwaliteitsaspecten is uiteengelegd in indicatoren. Als een indicator beoordeeld wordt, gebeurt dat doorgaans met de volgende oordelen:

1. Staat in de kinderschoenen: verbeteringen zijn dringend nodig
Deze kwalificatie geeft aan dat er écht iets verbeterd dient te worden.
2. Enigszins ontwikkeld: verbeteringen zijn wenselijk
Deze kwalificatie geeft aan dat het wenselijk is dat iets verbeterd wordt.
3. Voldoende
4. Goed ontwikkeld: een voorbeeld voor anderen
Deze kwalificatie geeft aan dat dit aspect in orde is, en wel op een zodanige manier dat andere voor- en/of vroegscholen hiervan kunnen leren.

Opbouw van het rapport

Hoofdstuk 2 beschrijft het totaalbeeld van het onderzoek. De beoordeelde onderwerpen (indicatoren) staan in hoofdstuk 3, met eerst de oordelen en daarna een toelichting als dat nodig is. Als er op basis van dit onderzoek afspraken gemaakt zijn, staan die in hoofdstuk 4.

Groepsinformatie kleutergroepen:

Aantal kleuters in groep a: 12, waarvan 2 doelgroepkleuters

Groepsinformatie peutergroepen:

Aantal peuters in groep a: 27, waarvan 11 doelgroeppeuters

Aantal peuters in groep b: 12, waarvan 5 doelgroeppeuters

Context

Peuterspeelzaal d'Ondersteen en pcbs De Loopplank zijn op vijf minuten van elkaar gelegen. Een groot deel van de kinderen van d'Ondersteen gaan naar pcbs De Loopplank. Daarnaast zijn er nog andere basisscholen in dezelfde gemeente waar de peuterspeelzaal contacten mee onderhoudt vanwege de peuters die daar naar toe uitstromen.

De peuterspeelzaal heeft in haar beleid vastgelegd dat zij kindvolgend willen handelen, dat betekent dat de peuterspeelzaal geen schools karakter krijgt. Het spelende kind staat centraal. De directeur van de vroegschool is sinds twee weken in functie. Het VVE-beleid heeft zeker zijn aandacht maar daar zijn op dit moment nog onvoldoende mogelijkheden voor geweest.

2. HET TOTAALBEELD

De inspectie heeft vastgesteld dat de kwaliteit van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) op peuterspeelzaal d'Ondersteen en op pcbs De Loopplank over het geheel genomen van voldoende niveau is. De voorwaarden zijn aanwezig om ook in de komende jaren verdere kwaliteitsslagen van de aangeboden VVE te realiseren.

Op verschillende terreinen liggen aandachtspunten voor zowel de peuterspeelzaal als de school, zoals het aanbod, het ouderbeleid en de doorgaande lijn.

Tijdens het bezoek heeft de inspectie gesproken met een aantal ouders van doelgroepkinderen van zowel d'Ondersteen als pcbs De Loopplank. De ouders zijn over het algemeen tevreden over de informele contacten met de leidsters en leerkrachten. Het merendeel van de ouders krijgt daarbij voldoende zicht op de ontwikkeling van hun kinderen. Ondanks de tevredenheid van de ouders, acht de inspectie een gericht ouderbeleid een ontwikkelpunt. Een ander ontwikkelpunt is het monitoren van de participatie van de ouders bij de activiteiten die zowel de peuterspeelzaal als de school organiseert.

Zowel voor d'Ondersteen als voor de pcbs De Loopplank geldt dat het team stabiel en toegewijd is. Zij zijn betrokken en de intentie is aanwezig om op een goede wijze de kinderen te betrekken bij de activiteiten. Hiervoor is een gedegen VVE-programma aanwezig, al is de planning daarvan een ontwikkelpunt. Het is daarbij van belang onderscheid te maken tussen het verschil in ontwikkeling van de kinderen, ook naar leeftijd.

Op zowel de peuterspeelzaal als de school wordt de ontwikkeling van kinderen met behulp van een observatieformulier gevolgd en een aantal keren per jaar besproken. Op de peuterspeelzaal wordt dit formulier echter alleen ingevuld bij het verlaten van de zaal. Verder hebben beide instellingen contacten met externe instanties zoals de wijkverpleegkundige en logopedist voor het initiëren van specifieke zorg.

In algemene zin vindt een warme overdracht plaats van de zorgkinderen tussen d'Ondersteen en pcbs De Loopplank. De doorgaande lijn zoals de afstemming van het aanbod en het pedagogisch en educatief handelen vraagt echter wel om concretisering.

De inspectie constateert dat pcbs De Loopplank nog nadrukkelijk moet werken aan op VVE gerichte kwaliteitszorg. Zo dient het VVE-beleid nog verder uitgewerkt te worden. Ook wordt het bestaande VVE-beleid nog niet zichtbaar geëvalueerd. Een positief punt voor zowel de peuterspeelzaal als voor de school is de aanwezigheid van een VVE-coördinator.

De inspectie geeft geen oordeel over de resultaten van VVE. Op dit moment is door de gemeente, noch de voorschool en vroegschool aangegeven wat de resultaten van VVE feitelijk moeten zijn.

3. DE OORDELEN MET EEN TOELICHTING ALS DAT NODIG IS

Naam gemeente	d'Ondersteen: Bellingwedde pcbs De Loopplank: Bellingwedde
---------------	---

A CONDITIES	d'Ondersteen	pcbs De Loopplank
A0.1 Er is een recent GGD-rapport beschikbaar	2	--
A0.2 In het rapport zijn de basisvoorwaarden voor voorschoolse educatie getoetst	2	--
A1 Een integraal VVE-programma		
A1.1 Naam/namen van programma(s)	d'Ondersteen: ik ben Bas; piramide pcbs De Loopplank: kleuterplein	
A1.2 Wat is de kwaliteit van het programma?	3	3
A2 De groepsgrootte voldoet aan de maximumeisen (voorschool)	3	--
A3 Leidster - kind ratio ("dubbele bezetting")	3	3
A4 Voldoende VVE-tijd		
A4.1 De peuters bezoeken de voorschool gedurende voldoende tijd (per week)	3	--
A4.2 Wat is doorgaans de beginleeftijd voor VVE?	d'Ondersteen: 2 jaar	
A5 Kwaliteit beroepskrachten		
A5.2 Alle beroepskrachten zijn toereikend gekwalificeerd (opleiding)	3	3
A5.3 Alle beroepskrachten spreken voldoende Nederlands	3	3
A5.4 Alle beroepskrachten zijn toereikend geschoold (voor het vve-programma)	3	2
A5.5 Er is een jaarlijks VVE-opleidingsplan	2	--

Conditie (A0.1 en A0.2, A5.4 en A5.5)

Er is geen recent GGD-rapport waarin de basisvoorwaarden voor VVE zijn beoordeeld.

Op de zaal wordt op dit moment gewerkt met maximaal 16 kinderen op de groep met twee groepsleidsters. Mocht een peuter worden aangenomen die extra zorg nodig heeft dan kan de peuterspeelzaal er voor kiezen om minder kinderen toe te laten waardoor meer zorg aan het desbetreffende kind gegeven kan worden. De peuterspeelzaal biedt elke ouder van een doelgroepkind 4 dagdelen aan. Echter niet elke ouder kiest er voor hun kind ook daadwerkelijk 4 dagdelen naar de zaal te brengen. De beroepskrachten van de peuterspeelzaal zijn voldoende geschoold voor VVE. Het is noodzakelijk om het opleidingsplan te actualiseren, maar wel is geconstateerd dat nieuwe leidsters direct in een opleidingstraject komen.

De vroegschool heeft een relatief kleine groep 1/2 met enkele VVE-doelgroepkinderen. De bepaling van de doelgroepkinderen baseert zij op gewichten van de leerlingen, terwijl de gemeente daar een ruimere definitie voor heeft opgesteld. Er is één leerkracht op de groep. Ondanks dit feit wordt deze indicator wel als voldoende gerekend, omdat de kleine groep de leerkracht voldoende mogelijkheden biedt om daar waar nodig extra zorg aan individuele of groepjes leerlingen te bieden. Wel is geconstateerd dat de leerkracht onvoldoende scholing op het gebied van VVE heeft genoten. Dat is een ontwikkelpunt.

B OUDERS	d'Ondersteen	pcbs De Loopplank
B1 Gericht ouderbeleid	2	2
B2 Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd	2	2
B3 Intake	3	3
B4 Stimuleren om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen	3	2
B5 Participatie in VVE-activiteiten in de voor/vroegschool	2	2
B6 Informeren over de ontwikkeling van hun kind	2	3
B7 Rekening houden met de thuistaal	--	--

Gericht ouderbeleid (B1, B2, B4, B5 en B6)

Stichting Peuterspeelzalen Gemeente Bellingwedde (SPGB) heeft haar Pedagogisch beleidsplan geschreven met als doel de ouders zo goed mogelijk te informeren, te ondersteunen en te betrekken bij de activiteiten op de peuterspeelzaal. In dit document is echter geen analyse opgenomen van de ouderpopulatie, waardoor het moeilijk is te beoordelen of een bewuste keuze van ouderactiviteiten, afgestemd op de ouderpopulatie, gemaakt is. Dit is een aandachtspunt. Een ander aandachtspunt is het vooraf informeren van de ouders over de VVE-activiteiten. Zo komen de doelstellingen voor VVE niet aan de orde tijdens de aanmelding en/of intake. Er wordt wel een brochure aan de ouders meegegeven. Ook worden door de peuterspeelzaal verschillende VVE-activiteiten georganiseerd voor de ouders en hun kinderen. De betrokkenheid van de ouders is echter wisselend. De deelname aan ontwikkelingsstimulerende activiteiten voor thuis is voldoende terwijl de activiteiten gekoppeld aan thema's slecht worden bezocht. Dit laatste is een ontwikkelpunt. De ouders worden door de leidsters bij het brengen en halen geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind. Formele periodieke gesprekken vinden echter nog onvoldoende plaats. Ook dit is een ontwikkelpunt.

De school heeft voor VVE geen ouderbeleid vastgesteld. Dit is een ontwikkelpunt. De school organiseert met regelmaat ontwikkelingsstimulerende activiteiten voor thuis. De deelname van de ouders aan deze activiteiten is echter wisselend. Ook organiseert de school activiteiten voor de ouders en kinderen in de school zoals informatieavonden en thema-avonden, maar ook hiervoor geldt dat de opkomst laag is. B4 en B5 zijn daarom ontwikkelpunten. De ouders worden verder via de 'reguliere' tien minutengesprekken voldoende frequent op de hoogte gehouden over de ontwikkeling van hun kinderen.

Op zowel de peuterspeelzaal als de school zijn geen kinderen aanwezig met een andere thuistaal dan Nederlands. Daarom is indicator B7 niet beoordeeld.

C KWALITEIT VAN DE UITVOERING VAN VVE	d'Ondersteen	pcbs De Loopplank
C1 Kwaliteit van de educatie: het aangeboden programma		
C1.1 Een integraal VVE-programma	3	3
C1.2 Werken met een doelgerichte planning	2	2
C1.3 Het aanbod gericht op de taalontwikkeling is voldoende dekkend	2	2
C1.4 Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd	2	2
C2 Kwaliteit van de educatie: het pedagogisch klimaat		
C2.1 Het pedagogisch handelen van de leidsters/leerkrachten is respectvol	3	3
C2.2 De leidsters/leerkrachten hanteren duidelijke pedagogische gedragsgrenzen	3	3
C2.3 De leidsters/leerkrachten stimuleren de sociale vaardigheden en de persoonlijke competenties van de kinderen	3	3
C2.4 De leidsters/leerkrachten tonen respect voor de autonomie van het kind	2	3
C2.5 De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spelen taal-uitlokkend	3	3
C3 Kwaliteit van de educatie: het educatief handelen		
C3.1 Het educatief handelen van beide leidsters/leerkrachten is goed op elkaar afgestemd	2	--
C3.2 Er worden effectieve en gerichte activiteiten voor de taalontwikkeling uitgevoerd	3	3
C3.3 De leidsters/leerkrachten bevorderen de interactie met en tussen kinderen	3	3
C3.4 De leidsters/leerkrachten stimuleren actieve betrokkenheid van de kinderen en verrijken het spelen en werken	2	3
C3.5 De leidsters/leerkrachten bevorderen de ontwikkeling van aanpakgedrag (strategieën) bij de kinderen	3	3
C3.6 Het gedrag van de leidsters/leerkrachten met de kinderen is	3	3

responsief		
C3.7 De leidsters/leerkrachten stemmen de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van de individuele kinderen	2	3

Het aangeboden programma (C1.2, C1.3, C1.4, C2.4, C3.1, C3.4 en 3.7)

De inspectie heeft geconstateerd dat peuterspeelzaal d'Ondersteen met een erkend en integraal programma werkt. Een ontwikkelpunt is het aanbod uit te werken in een weekplanning. Het is daarbij eveneens zaak het thema volledig uit te werken en te doorlopen zodat alle onderdelen van het thema worden behandeld. Ook is het van belang dat een duidelijke lijn in moeilijkheidsgraad wordt aangegeven. Vooraf geplande activiteiten gericht op differentiatie van het aanbod naar de verschillende niveaus van (taal)ontwikkeling en leeftijd binnen de groep zijn niet aangetroffen. Op de peuterspeelzaal zijn twee leidsters aanwezig. De leidsters stemmen het educatief handelen wel op elkaar af, maar dit is niet vastgelegd. Daardoor is het niet duidelijk of deze afspraken met regelmaat worden besproken en indien nodig worden herzien. Ook is daardoor niet duidelijk of de doelen en de planning overeenkomen met de uitvoering. Tijdens de observatie is geconstateerd dat het stimuleren van de zelfstandigheid van de kinderen nog onvoldoende naar voren komt. De aandacht kan daarbij meer gelegd worden op het benoemen wat de kinderen doen of gedaan hebben en door daar met de kinderen over te praten. Ook de actieve betrokkenheid van de kinderen en het verrijken van het spelen en werken is een ontwikkelpunt. Aandachtspunt daarbij is het stimuleren van de kinderen bij het spel om de betrokkenheid te vergroten. Het is van belang om daarbij open vragen te stellen en om rekening te houden met de verschillen in ontwikkeling van de kinderen.

De school werkt met een integraal VVE-programma. Dit programma is echter nog niet uitgewerkt naar een jaar- en weekplanning. Ook niet voor taalontwikkeling. Het is van belang om in de planning eveneens rekening te houden met de verschillen in ontwikkeling van de leerlingen. Het pedagogisch en educatief handelen is van voldoende niveau. De aankleding van de hoeken is voldoende. Wel streeft de school er naar om de spel- en taaluitlokkende materialen meer zichtbaar te maken in het lokaal.

D ONTWIKKELING, BEGELEIDING EN ZORG	d'Ondersteen	pcbs De Loopplank
D1 Ontwikkeling, begeleiding en zorg binnen de groep		
D1.1 Volgen van de brede ontwikkeling van alle kinderen	2	3
D1.2 De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind	2	3
D1.3 De evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg	2	4
D1.4 Specifieke aandacht bij de begeleiding en zorg voor de taalontwikkeling	2	3
D2 Ontwikkeling, begeleiding en zorg in de bredere zorgketen		
D2.1 Leidsters/leerkrachten hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voor- resp. vroegschool niet kan leveren, en van de aard van die zorg	3	3
D2.2 Leidsters/leerkrachten melden kinderen aan voor externe zorg wanneer de voor- resp. vroegschool de gewenste zorg niet kan leveren	3	3
D2.3 De leidsters/leerkrachten blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden	3	3

Ontwikkeling, begeleiding en zorg (D1.1, D1.2, D1.3 en D1.4)

Via observatielijsten wordt, zowel op de peuterspeelzaal als op de school, de voortgang van de ontwikkeling van de kinderen bijgehouden. Voor zorgkinderen wordt op beide locaties een handelingsplan opgesteld.

Op de peuterspeelzaal worden de observatielijsten echter pas aan het eind van de peuterspeelzaal periode ingevuld. Voor een tijdige signalering van de zorgbehoeften van kinderen, is het echter nodig om hun ontwikkeling regelmatig vast te leggen. Ook kan de planmatigheid van de zorg verbeterd worden. Het ontwikkelpunt is dat de (probleem)analyse specifiek kan worden beschreven. Dit zal resulteren in een concrete beschrijving van de doelen en een gerichte

beschrijving van de vervolgcacties die voor de zorg noodzakelijk zijn. Ook is het van belang de noodzaak van vervolgcacties in de evaluatie nadrukkelijk te beschrijven. Een ander aandachtspunt is het planmatig omgaan met de verschillen tussen de kinderen. Dit kan door een verrijkend aanbod voor peuters/leerlingen die meer aankunnen, naast (waarvoor een aanzet is gedaan) het opstellen van handelingsplannen voor de kinderen die extra zorg nodig hebben.

Voor de school is het bepalen van de evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg een voorbeeld voor anderen. Er vindt een heldere analyse van de resultaten plaats en tevens wordt aangegeven of een vervolg van de zorg noodzakelijk is.

E KWALITEITSZORG BINNEN DE VOOR- C.Q. VROEGSCHOOL	d'Ondersteen	pcbs De Loopplank
E1 Er is VVE-coördinatie in de voor- c.q. vroegschool	3	3
E2 De voor- c.q. vroegschool evalueert de kwaliteit van VVE regelmatig	3	2
E3 De voor- c.q. vroegschool evalueert de opbrengsten van alle kinderen	--	--
E4 De voor- c.q. vroegschool formuleert op basis van evaluaties verbetermaatregelen en voert die aantoonbaar en planmatig uit	3	2
E5 De voor- c.q. vroegschool borgt de kwaliteit van haar educatie	3	2
E6 In de kwaliteitszorg van de basisschool wordt ook specifiek naar VVE gekeken	--	2

Kwaliteitszorg (E2, E4, E5 en E6)

De peuterspeelzaal heeft een coördinator en heeft VVE-beleid ontwikkeld. Dit beleid wordt geëvalueerd en op basis van de bevindingen worden verbeterpunten opgesteld. Deze verbeteractiviteiten zijn planmatig beschreven. Ondanks dat de doelen concreter kunnen worden omschreven is dit onderdeel voldoende, evenals de borging van het VVE-beleid. Voor de borging observeert met name de intern begeleider de leidsters en bespreekt haar ervaringen met de leidsters. Deze worden indien nodig omgezet naar ontwikkelpunten.

Ook op de basisschool is een VVE-coördinator aanwezig. De op VVE gerichte kwaliteitszorg bevindt zich echter nog in een ontwikkelingsstadium. De school moet het VVE-beleid nog (verder) formuleren. Een gerichte evaluatie van de uitvoering van VVE vindt nog niet plaats. Ook zijn er geen specifiek op VVE-gerichte planmatige verbeteractiviteiten opgesteld en is de borging nog onvoldoende. Al deze onderdelen zijn ontwikkelpunten.

Omdat op gemeentelijk niveau geen doelen zijn vastgesteld voor de opbrengsten voor VVE kan de inspectie indicator E3 niet beoordelen.

F DOORGAANDE LIJN	d'Ondersteen	pcbs De Loopplank
F1 Er is VVE-coördinatie tussen de voor- en vroegschool	3	3
F2 Voldoende kinderen stromen door naar een vroegschool	3	--
F3 De voor- en vroegschool zorgen voor een warme overdracht	3	3
F4 Het aanbod van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd	2	2
F5 Het pedagogisch klimaat en het educatief handelen van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd	2	2
F6 De manier om met ouders om te gaan op de voor- en de vroegschool is op elkaar afgestemd	2	2
F7 De interne begeleiding en zorg zijn op de voor- en vroegschool op elkaar afgestemd	2	2

Doorgaande lijn (F.4, F.5, F.6 en F.7)

Er is door de gemeente een VVE-coördinator tussen de voorschool en de vroegschool aangesteld. Over de uitvoering van de activiteiten en de initiatieven die de gemeente oppakt, zijn zowel de school als de peuterspeelzaal erg tevreden. Verder vindt een warme overdracht plaats voor alle zorgkinderen. Nagenoeg alle kinderen stromen door naar een reguliere basisschool. Ondanks dat

er al wel enige afstemming is tussen de peuterspeelzaal en de basisschool vormt de doorgaande lijn in het aanbod, het pedagogisch klimaat en educatief handelen een ontwikkelpunt. Dit geldt ook voor de afstemming in de wijze waarop met ouders wordt omgegaan en de afstemming van de zorg en de interne begeleiding. Wel hebben deze onderdelen de aandacht van zowel de peuterspeelzaal als de school en nemen zij ook zelf initiatieven om deze onderwerpen verder af te stemmen.

G OPBRENGSTEN VAN VVE	d'Ondersteen	pcbs De Loopplank
G1 De resultaten worden gemeten conform de afspraken	--	--
G2 De resultaten zijn van voldoende niveau	--	--
G3 Verlengde kleuterperiode	--	3

Opbrengsten

Op dit moment worden in het kader van VVE de opbrengsten niet beoordeeld, omdat noch de gemeente noch de voor- en vroegschool vastgesteld hebben wat de resultaten van VVE moeten zijn.

4. VERVOLGAFSPRAKEN.

Het bezoek heeft geen aanleiding gegeven voor het maken van vervolgspraken met d'Ondersteen en pcbs De Loopplank.

De inspectie heeft er vertrouwen in dat d'ondersteen en pcbs De Loopplank de aangegeven verbeterpunten opneemt in haar beleidsontwikkeling en dat zij voldoende mogelijkheden heeft om de kwaliteit op de aangegeven onderdelen te verbeteren.